

DOI 10.36074/grail-of-science.23.01.2026.044

МІЖНАРОДНЕ СТРАХУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РИЗИКІВ У КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УКРАЇНИ

Галазюк Наталія Миколаївна

канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Луцький національний технічний університет, Україна

Гулюк Вікторія Русланівна

ст. гр. МЕВ-31
Луцький національний технічний університет, Україна

Анотація. У статті досліджено роль міжнародного страхування інвестиційних ризиків у формуванні та підвищенні інвестиційної привабливості України в умовах глобальної економічної нестабільності та воєнних викликів. Обґрунтовано значення страхових механізмів як ефективного інструменту захисту майнових інтересів інвесторів і зниження рівня політичних, фінансових, валютних та регуляторних ризиків. Проаналізовано основні види інвестиційних ризиків та методи їх управління у світовій практиці, зокрема роль політичного страхування в активізації інвестиційної діяльності. Визначено ключові проблеми розвитку системи страхування інвестицій в Україні та окреслено напрями її вдосконалення з урахуванням міжнародного досвіду. Зроблено висновок, що розвиток міжнародного страхування інвестиційних ризиків є важливою передумовою залучення довгострокового іноземного капіталу та формування стійкого інвестиційного середовища в Україні.

Ключові слова: міжнародне страхування; інвестиційні ризики; страхування інвестицій; інвестиційна привабливість; іноземні інвестиції; управління ризиками; економічна безпека.

Постановка проблеми. В умовах зростання глобальних економічних, політичних і воєнних ризиків інвестиційна діяльність в Україні супроводжується високим рівнем невизначеності, що суттєво обмежує приплив іноземного капіталу. Повномасштабна війна, макроекономічні дисбаланси та нестабільність інституційного середовища зумовлюють підвищений рівень інвестиційних ризиків, які не можуть бути ефективно нейтралізовані без застосування дієвих страхових механізмів. Водночас недостатній розвиток міжнародного страхування інвестицій, обмежений спектр страхових продуктів і недосконалість нормативно-правового регулювання знижують довіру інвесторів та стримують інвестиційну активність. За таких умов актуалізується наукове завдання обґрунтування ролі міжнародного страхування інвестиційних

ризиків у підвищенні інвестиційної привабливості України та практичне завдання розроблення ефективних підходів до вдосконалення механізмів страхового захисту інвестицій з метою формування стабільного інвестиційного середовища.

Аналіз досліджень та публікацій. Проблематика страхування інвестиційних ризиків і його впливу на інвестиційний клімат широко представлена в наукових працях вітчизняних і зарубіжних учених. Зокрема, у дослідженнях Ю. Кривенка та Н. Євтушенка акцентовано увагу на ролі страхування у захисті інвестицій і розвитку фінансових ринків. М. Мних розглядає політичне страхування як важливий чинник економічної стабільності, тоді як І. Приймак і Н. Тимків аналізують специфіку страхування інвестицій від воєнних ризиків в Україні. Окремі аспекти впливу геополітичних ризиків на інвестиційну активність висвітлено в працях І. Тяжкороба та О. Сідельника. Водночас, попри наявність значного наукового доробку, потребують подальшого дослідження питання комплексного застосування міжнародного страхування інвестиційних ризиків як інструменту підвищення інвестиційної привабливості України в сучасних умовах.

Мета роботи. Метою статті є обґрунтування ролі та значення міжнародного страхування інвестиційних ризиків у підвищенні інвестиційної привабливості України, а також визначення основних напрямів удосконалення страхових механізмів захисту інвестицій з урахуванням міжнародного досвіду та сучасних економічних і геополітичних викликів.

Виклад основного матеріалу. Міжнародна практика переконливо доводить, що стале економічне зростання сучасних держав безпосередньо залежить від обсягів залучення інвестиційних ресурсів, ефективності їх використання та рівня захисту майнових інтересів інвесторів. Інвестиції виступають базовим чинником модернізації виробничого потенціалу, впровадження інноваційних технологій та розвитку інфраструктури, що в сукупності формує динаміку соціально-економічного розвитку країни. В Україні інвестиційні процеси наразі характеризуються підвищеною нестабільністю, зумовленою повномасштабною війною, макроекономічними дисбалансами, інфляційними тенденціями та обмеженим доступом до зовнішніх фінансових ресурсів. За таких умов питання забезпечення надійного страхового захисту інвестицій набуває особливої актуальності.

В умовах посилення глобалізаційних процесів, зростання нестабільності світової економіки та підвищення воєнних і геополітичних ризиків проблема гарантування захисту іноземних інвестицій стає ключовим чинником формування інвестиційного клімату. Коливання світових фінансових ринків, порушення логістичних ланцюгів та зростання невизначеності бізнес-середовища суттєво впливають на інвестиційну активність. Для України це проявляється у значних політичних та економічних ризиках, що обмежують можливості залучення іноземного капіталу та зумовлюють необхідність застосування додаткових страхових механізмів захисту інвесторів [5, с. 171].

Акумуляування національного й іноземного капіталу у вигляді інвестицій сприяє зростанню міжнародної конкурентоспроможності національної економіки, посиленню макроекономічної стабільності та формуванню

позитивного інвестиційного іміджу держави. У цьому контексті, забезпечення довіри інвесторів до наявних та дієвих механізмів захисту їх інтересів є одним із пріоритетних завдань державної економічної політики [1]. Важливу роль у цьому процесі відіграють прозорі правила функціонування ринку, наявність гарантій від неправомірного втручання держави, ефективні механізми врегулювання інвестиційних спорів та інструменти управління ризиками.

Особливе місце у системі мінімізації інвестиційних ризиків займає міжнародне страхування інвестицій, яке виступає ефективним інструментом підвищення інвестиційної привабливості країни, стимулює приплив іноземного капіталу та сприяє зміцненню довіри між учасниками міжнародного бізнес-середовища. «В сучасному світі страхування визнається найдієвішим інструментом захисту майнових інтересів інвесторів та є особливим засобом убезпечення інвестиційної безпеки. Страхування даного виду спрямоване на убезпечення інвестиційних ризиків, які, передусім, пов'язані із вкладенням капіталу» [4]. Для України розвиток міжнародного страхування інвестицій має особливе значення з огляду на високий рівень економічної невизначеності та потребу в залученні довгострокових інвестицій у стратегічно важливі галузі економіки. Наявність розвиненого міжнародного ринку страхових послуг створює передумови для активізації як внутрішніх, так і зовнішніх інвестиційних потоків, оскільки інвестори надають перевагу країнам із чіткими правилами та надійними механізмами страхового захисту капіталовкладень.

Світова практика міжнародного страхування інвестиційної діяльності виокремлює низку ключових ризиків, від правильного ідентифікування яких залежить ефективність системи страхового захисту, що буду спрямована на зменшення ймовірності втрат капіталу. Політична стабільність, інформаційна прозорість, технологічна адаптивність і чітке правове регулювання формують основу для зниження інвестиційних ризиків та підвищення привабливості держави. В Україні ці чинники перебувають на етапі становлення, а недостатній розвиток страхових механізмів ускладнює інвестиційну діяльність та підвищує вразливість капіталовкладень. До основних ризиків, з якими стикаються іноземні інвестори, належать ринковий, інфляційний, кредитний, операційний, ліквідний, валютний, політичний, регуляторний та системний ризики. У межах кожного з них необхідним є застосування ефективних методів оцінювання та управління, здатних по-різному впливати на інвестиційний клімат і умови господарської діяльності.

Серед основних методів управління інвестиційними ризиками доцільно виокремити диверсифікацію інвестиційного портфеля шляхом розподілу капіталу між різними активами, секторами та регіонами; хеджування із використанням фінансових інструментів (опціонів, ф'ючерсів, свопів) для зниження впливу цінових і валютних коливань; страхування, зокрема політичне страхування та страхування від фінансових ризиків; а також постійний моніторинг і аналіз ринкової кон'юнктури з метою коригування інвестиційної стратегії.

Слід відмітити, що в сучасних умовах для України найбільш актуальним є розвиток політичного страхування, яке здатне підтримати фінансування пріоритетних галузей та інвестиційних проєктів за участю іноземного капіталу.

Це зумовлено зниженням інвестиційної привабливості, скороченням централізованих джерел фінансування, обмеженим доступом до банківських кредитів і ресурсів фондового ринку, а також нестачею власних фінансових можливостей підприємств [2]. Наявні структурні диспропорції спричиняють зростання макроекономічних ризиків і негативно впливають на взаємодію реального та фінансового секторів економіки.

Як свідчить наукова думка, «страхові гарантії інвестиційної діяльності відіграють ключову роль у формуванні сприятливих умов для іноземних інвесторів, оскільки сприяють мінімізації ризиків і підвищенню передбачуваності економічного середовища» [3]. Їх наявність стимулює ухвалення позитивних інвестиційних рішень, зміцнює довіру до державних інститутів та механізмів регулювання. Забезпечення страхового захисту інвестицій не лише підвищує інвестиційну привабливість країни, а й сприяє активізації міжнародного співробітництва, притоку фінансових ресурсів та реалізації масштабних інвестиційних проєктів, формуючи підґрунтя для довгострокового економічного розвитку.

Страхові гарантії інвестиційної діяльності охоплюють широкий спектр інструментів, здатних мінімізувати різні види ризиків та забезпечити захист капіталовкладень у нестабільному економічному середовищі. До них відносяться політичне страхування, що зменшує ризики, пов'язані зі змінами державної політики та політичною нестабільністю; страхування кредитних ризиків, яке захищає інвестора від неплатоспроможності контрагентів; страхування ринкових та фінансових ризиків, що дозволяє зменшити втрати від коливань цін, валютних курсів та інфляції; а також страхування операційних ризиків, яке забезпечує стабільність підприємницької діяльності. В Україні застосування цих механізмів перебуває на стадії розвитку, що створює необхідність у вдосконаленні нормативної бази та розширенні спектру страхових продуктів для підвищення інвестиційної привабливості. Застосування страхових механізмів у сучасних реаліях не лише підвищує передбачуваність інвестиційних потоків, а й створює стимул для довгострокового вкладення капіталу, сприяючи зміцненню інституційної стабільності та розвитку національної економіки.

Міжнародний досвід підтверджує, що ефективний страховий захист інвестицій є важливою передумовою економічного зростання та залучення капіталу. Розвиток механізмів міжнародного страхування, зокрема політичного та фінансового, сприяє підвищенню довіри інвесторів і зміцненню конкурентоспроможності держави. Для України впровадження таких інструментів є особливо актуальним в умовах економічної нестабільності та геополітичних викликів, оскільки створює підґрунтя для залучення довгострокових інвестицій і формування стійкого інвестиційного середовища.

Висновки та пропозиції. Проведене дослідження підтверджує, що міжнародне страхування інвестиційних ризиків є одним із ключових інструментів підвищення інвестиційної привабливості держави в умовах глобальної нестабільності. Ефективні страхові механізми сприяють зниженню політичних, фінансових, валютних та регуляторних ризиків, підвищують передбачуваність інвестиційного середовища та зміцнюють довіру іноземних

інвесторів. Для України, яка функціонує в умовах воєнних і макроекономічних викликів, розвиток міжнародного страхування інвестицій є необхідною передумовою активізації інвестиційної діяльності та залучення довгострокового іноземного капіталу.

З огляду на це, доцільним є вдосконалення нормативно-правового забезпечення у сфері страхування інвестицій шляхом його гармонізації з міжнародними стандартами, розширення співпраці з міжнародними фінансовими та страховими інституціями, а також розвиток національного ринку страхових послуг. Запровадження комплексного підходу до управління інвестиційними ризиками, що поєднує страхування, хеджування та державні гарантії, сприятиме формуванню стабільного інвестиційного середовища, підвищенню конкурентоспроможності національної економіки та зміцненню інвестиційної привабливості України в середньо- та довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

- [1] Кривенко Ю. В., Євтушенко Н. М. Роль страхування у захисті інвестицій та розвитку фінансових ринків // *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. № 15. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-15-08-03>
- [2] Мних М. В. Страхування політичних ризиків як фактор економічної стабільності. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/135221>
- [3] Приймак І., Тимків Н. Страхування інвестицій від воєнних ризиків: сутність, необхідність та перспективи розвитку в Україні // *Економіка та суспільство*. 2024. № 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-18>
- [4] Страхування інвестиційних ризиків як механізм захисту прав інвестора. URL: <https://coordynata.com.ua/strahuvanna-investicijnih-rizikiv-ak-mehanizm-zahistu-prav-investora>
- [5] Тяжкороб І., Сідельник О. Вплив геополітичних ризиків на інвестиційну активність банків з іноземним капіталом в Україні // *Фінансовий простір*. 2023. №3(51). С. 2023. URL: <https://fp.lnu.edu.ua/index.php/fp/article/view/933/1194>

INTERNATIONAL INSURANCE OF INVESTMENT RISKS IN THE CONTEXT OF INCREASING THE INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF UKRAINE

Nataliya Galaziuk

Ph.D in Economic sciences, Associate professor,
Associate Professor, Department of International Economic Relations
Luts National Technical University, Ukraine

Victoria Gulyuk

art. gr. MEV-31
Luts National Technical University, Ukraine

Summary. *The article examines the role of international investment risk insurance in the formation and increase of Ukraine's investment attractiveness in the conditions of global economic instability and military challenges. The importance of insurance mechanisms as an effective tool for*

protecting investors' property interests and reducing the level of political, financial, currency and regulatory risks is substantiated. The main types of investment risks and methods of their management in world practice are analyzed, in particular the role of political insurance in activating investment activity. The key problems of the development of the investment insurance system in Ukraine are identified and the directions of its improvement are outlined taking into account international experience. It is concluded that the development of international investment risk insurance is an important prerequisite for attracting long-term foreign capital and forming a stable investment environment in Ukraine.

Keywords: *international insurance; investment risks; investment insurance; investment attractiveness; foreign investments; risk management; economic security.*